5505
923

5505/1923

EXTRAS

DIN

MANUALUL DE CLINICĂ DERMATOLOGICĂ

FASCICOLA I

„ISTORICUL BOALELOR PIELEI"

PROFESOR DR. G. DEMETRIADE

REÎNREGISTRAT
26 SEP. 1917
5505/1923

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

0 000008 32656 BCU IASI

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII

LECȚIUNEA I-a

Introducere — Istoric.

Dermatologia se ocupă cu studiul boalelor pielei.

Cuvântul, după sensul etimologic, nu corespunde complect acestei ramuri a medicinei, căci ar da să înțeleagă, că ne ocupăm numai cu studiul pielei în stare normală și noi dorim să descriem tocmai patologia pielei și a mucoaselor.

De aceea, împreună cu regretatul Kaposi, înțelegem că ar fi mai bine a se numì această specialitate Dermato-Patologie, deoarece această denumire corespunde mai bine etimologicește cu scopul studiului, de care ne ocupăm. Dealtmintrelea cuvântul de „Dermato-Patologie" îl găsim dejà întrebuințat de doctorul Henry Jackson, un dermatolog englez din secolul al XVIII-lea [1]), (care nu descrie boalele pielei, ci mai mult se ocupă de patologia generală cutanată și a mucoaselor, vorbind de scorbut în special).

Denumirea de Dermatologie este deci mai mult convențională.

Venereologia, cuvânt iarăși fără explicațiune bine definită, ci mai mult mitologică, trebue să-l adoptăm cum zice prea bine Audry (Prof. de Dermat. dela Toulouse) deoarece pentru moment nu avem cu ce să-l înlocuim!

Venereologia se ocupă deci de sifilis, de blenoragie, de șancru simplu și de afecțiunile para-venerice. Istoricul detaliat al venereologiei *il voiu face la capitolul respectiv.*

---

[1]) Dermato-Pathologie oder praktische Bemerkungen der Krankheiten der wahren Haut.

Traducere germană de E. — Erfurt 1794.

Ca să stabilim un adevărat separatism între aceste boale, ne este astăzi încă imposibil, aceasta din punct de vedere pedagogic.

Etiologicește diferența este bine marcată, clinicește însă vom întâmpină mari dificultăți în stabilirea diagnosticului diferențial între aceste boale, care au o origină cu totul diferită; căci sifilisul, boală foarte răspândită din nenorocire și la noi în țară, se poate manifestă sub foarte multe forme, care să simuleze dermatozele. *Se poate spune chiar, că nici o boală nu simulează așă de bine atâtea afecțiuni externe și chiar interne ca sifilisul.* De aceia *într'un manual sau descriere a boalelor pielei, trebue neapărat să introducem și manifestațiunile sifilitice cutanate.* Mai cu seamă în capitolul diagnosticului diferențial.

In ceeace privește blenoragia, eu cred că este bine într'un curs de Dermato-Sifiligrafie să atingem numai gonococia din punct de vedere general, fără a atinge chestiunea complicațiilor, cari au a face prea mult cu chirurgia urinară; aceasta pe motivul că am depăsi limitele dermatologiei moderne, care este astăzi destul de vastă și am intră în cadrul urologiei, care constitue astăzi o clinică specială. Totuși nu trebue uitat, că unui dermato-sifiliograf cunoștințele asupra gonocociei acute și cronice îi sunt absolut necesare, ba chiar indispensabile. De aceea voi consacră un capitol sau mai multe deosibit gonocociei la bărbați și alt capitol gonocociei la femei.

Incep deci cursul meu cu:

Istoricul general al dermatozelor.

Incepând cu Indienii, cari sunt cei mai vechi scriitori cunoscuți în medicină, găsim că Susrutas [1]) între operile sale medicale a vorbit de lepră și a numit-o lepra cea mare și cea mică (cercetările în limba sanscrită ne spun aceste lucruri). Despre alte boale ale pielei nu vorbește. Poate în mod vag de elefantiasis (voi revenì asupra acestei chestiuni

[1]) Susrutas ar fi un autor indian după unii istoriografi, după alții ar constitui o descriere a boalelor sau un tratat de mai mulți autori. (Haeser Geschichte der Medizin 1849).

în capitolul despre elefantiazis). Chinezii nu menționează de loc boalele pielei și în cartea lor Ching-Che-Chun-Ching (adică călăuza practicei medicale), nu găsim nimica, referitor la boalele pielei. Găsim o descripție cu totul vagă a întregei medicini [2]). Este cunoscut, că manipulațiunile magnetice și vaccinările antivariolice erau dejà întrebuințate de chinezi.

Egiptenii însă aveau cunoștință de afecțiunile cutanate. Este cunoscut că *egiptenii își aduceau bolnavii pe stradă pentru a obține dela trecători un sfat.*

Același obiceiu îl aveau și Babilonienii.

Prima operă medicală cunoscută în istorie se găsește consemnată în Papyrus Ebers [1]), în care se ating multe puncte relativ la afecțiunile cutanate și mai cu seamă la venereologie.

Papyrus Ebers este cea mai veche scriere medicală. Acest papyrus poartă data secolului al XVI-lea înainte de I. Chr. și a fost una din descoperirile cele mai importante din secolul al XIX-lea.

Acest papyrus s'a dat profesorului Ebers în Luxor de către un arab care îl găsise de vreo 24 ani împreună cu scheletul unei mumii în Necropola dela Thebe.

Papyrus este lung de 20 m., și de lățimea unui picior (150 pagini sau file și 1552 ani înainte de Christos, adică cam de 34 de secole).

Din diferitele articole extrem de interesante, este cevà, ce interesează și dermatologia: „medicamente pentru a oprì părul de a albì și pentru a tratà boalele părului" (pagina sau fila 65).

„Medicamente pentru creșterea părului (66) și medicamente pentru a distruge păduchii și purecii [2]).

La Evrei găsim cevà relativ la dermatologie în cartea Leviticilor, în care se ordonă de a se separà și izolà *cu îngrijire de restul poporului, persoanele atinse de Tsarraat,* (Pentateucile lui Moise).

---

[2]) Lepage: Dissertation sur la medicine des Chinois, Paris 1915.

[1]) „Einführung in die Geschichte der Medizin" I. L. Pagel, Berlin 1915 (pagina 32).

BCU CLUJ UNIVERSITY LIBRARY

Herodot, care a scris după Moise spune că aceste legi relative la Tsarrat, [care probabil erà lepră după semnele pe le descrie Moise,] au fost trase din practica Egiptenilor. La Herodot se găsesc descrise puţin bolile cutanate. Lepra este astfel singura dintre boalele pielei pe care o găsim descrisă înainte de Hippocrate într'un mod mai clar. (Toate celelalte afecţiuni cutanate sunt numai menţionate. Hippocrat [1]), părintele medicinei, ca un adevărat reformator a început să dea denumiri la diferite boale ale pielei cari de altfel erau destul de cunoscute la Greci.

Aşà la dânsul găsim cuvintele de lepră, de Psora, de Madisis, de Lichines, de Exanthymata, de Erysipelas şi de Pyros agrion.

Cuvântul însă de lepră şi de psoră sunt aruncate când la Pytiriasis, când la Ichthyosis, şi de acì se vede că nu exista încă atunci decât tot o idee confuză asupra boalelor cutanate.

Cum am spus, Hippocrate vorbeà de Lichines, dar este departe de sensul dat termenului de Lichen sau boala lui Wilson astfel cunoscută de doi astăzi. Tot asemenea este şi cu Erisipelul, pe care Hippocrate îl aplică ca termen general pentru toate boalele eruptive. Cuvântul însă de Erpis, se apropie mai mult de cuvântul francez şi semnifică o afecţie cutanată puţin profundă, care serpueşte pe suprafaţa pielei fără să lase urme.

Paul din Egina, admite două varietăţi de Herpes şi Galen [2]) admite chiar o a treia varietate; vom vedeà toate acestea, când vom vorbì despre istoricul herpesului.

Revenind din nou la lucrările referitoare la dermatologie ale lui Hippocrate găsim şi cuvintele de Phlyctaenes, Hydroa şi Pemfi şi sub numele de Alphus, Hippocrate înţelege modificări în coloraţia pielei (probabil achromii).

---

[1]) Hippocrate s'a născut cu 469 ani înainte de I. Chr. pe insula Cos. Fiu al lui Ascepiade Heraclide, îl putem considerà împreună cu Dermatologul Neumann dela Viena („Lehrbuch der Hautkrankheiten pag. 1, 1879), ca fundator al dermatologiei, după cum am văzut mai sus, din diferitele denumiri ale dermatozelor.

[2]) Claudius Galenus, născut la Pergamus, 131 ani după I. Chr., a fost unul din fondatorii terapeuticei. La dânsul găsim multe că-

Ginerele lui Hippocrate, Polybus, s'a ocupat și dânsul cu dermatologia și în lucrarea sa „De natura pueri" a descris desvoltarea pielei și creșterea părului.

Ajungem la *Celsus* [1]) care a trăit sub Tiberiu la Roma și care s'a ocupat mult de dermatologie descriind impetigo. Acest cuvânt a fost întrebuințat și de *Pliniu* [2]), care se servește de el mai mult la plural (impetigines). Celsus admiteà 4 feluri de impetigo.

Termenul *papule* a fost întrebuințat de Celsus, Aurelianus și poetul Virgil chiar în „Georgicele" lui se servește de „*ardentes papulas*".

Celsus nu caută a stabilì o deosebire între papule și pustule si'l vedem că face o confuziune cu exanthymata, ale Grecilor, numindu-le phlyctaenes helcodes, (ulcerate)—Celsus ne mai vorbește încă de favi adică de favus pe care îl numește Milikiria.

Este evident că Celsus cunoștea și râia, pentrucă cuvântul *Scabies* se găsește la latini; așà Quintus Curtius (un empiric) indică pe scurt boala, natura și remediul în modul următor: Scabies corpora invasit et contagium morbi etiam in alios vulgatum, oleum remedium fuit. (Quint Curt. Hist. libri IX. cap. 10).

Sicosis asemenea a fost cunoscut de romani și Plinius ne spune că un cavaler roman l'a adus din Asia și l'a transmis prin contagiune locuitorilor din Roma, propagându-se repede la dânșii prin sărutat, căci Romanii se salutau sărutându-se.

Cuvântul de *Aknae* și *Jonthos* se dădeà la afecțiuni pus-

---

pitole referitoare la dermatologie. El își făceà prelegerile sale la Roma, unde veneà să-și expue cercetările sale terapeutice înaintea unui public de elită. El poate fi numit inauguratorul universităților populare.

[1]) Cornelius Celsus s'a născut 2—5 înainte de I. Chr. și a fost nu numai un medic bun, ci și un excelent literat; lucrările sale prezentau o eleganță deosebită.

[2]) C. Plinius, născut la 23 după I. Chr. în Como, a descris pe larg Mentagra, o maladie ce s'a răspândit la o mare parte a populației prin sărut, începând pe față și întinzându-se de aici pe gât, piept și extremități. (Deci nu e identică cu Mentagra de azi).

tuloase pentru a indică epoca terminării creşterei, fiindcă *Akmàn* însemnează maturitate, pubertate, adică boală se iveşte atunci, când mijeşte barba la tineret (Cazenave et Schedel).

Elephanthiasis figurează între boalele generale şi cuvântul Lefki şi Alfos ce-l văzurăm la Greci, Latinii îl traduc cu Vitiligo. Nici Galen nu vorbeşte de Elephanthiasis într'un mod deslușit.

Trebue să venim până la *Areteu din Capadòcia,* care dă elephanthiasisului numele de *Herculeana* adică d'asupra oricărui remediu, fiindcă este mult mai puternică, ca toate celelalte boale şi în afară de resursele artei. (Schedel). El o numeşte *elephanthiasis*, când bolnavi prezintă scuame pe pielea îngroşată, ca la elefanţi, *leontiasis,* când figura omului seamănă cu un leu, ne mai având deci nimic uman şi la nenorociţii atinşi de acest flagel, cari aveau plăceri veneriene prea marcate, i-a mai dat şi denumirea de *Satyriasis.*

In ceeace priveşte istoricul elefantiasisului şi a confuziunei care a existat între diferitele boale, voiu revenì la capitolul special. (Am strâns o literatură foarte bogată relativ la această chestiune, pe care o voiu publică la capitolul respectiv. Aceasta pe motivul că am avut în serviciu o serie foarte interesantă de elefantiasis).

Actius din Amida (oraş în Mesopotamia) este cel dintâiu, care a întrebuinţat cuvântul de *eczemă* pentru erupţiuni veziculoase şi pustuloase. Mai descrie împreună cu *Paul din Egina* psoriasisul şi acnea.

Paul din Egina face însă o mare confuzie între denumirile date de Celsus, asta din cauza, că nu erà *dermatolog,* ci *mamoş* [1]).

Venim la arabi şi arabişti în secolul al XI-lea şi avem pe Rhazes [2]) (850 după I. Chr.) şi Avicenna, cari au descris exantemele acute, variola, elefantiasis, alopecia vitiligo,

[1]) Nouveau Manuel des Dermatoses par L. V. Duschesne. Duparc, Paris 1837.

[2]) Rhazes erà unul din cei mai renumiţi medici arabi, supranumit „Seih el Reis" adică principele medicior.

impetigo, tinea, etc. Se zice că Avicena ar fi descris' și favusul (Sahafati sicca). Avenoar (1163 după I. Chr.) se zice că ar fi descris un animal, care ar produce o erupțiune analoagă cu râia [1]).

Trec pentru un moment peste Alexandru din Tralles din Lydia (525 după I. Chr.) care ar fi menționat ceva despre Porrigo.

Dintre medicii secolului al XIII-lea și al XIV-lea putem cita mai mulți, cari sau ocupat de lepră, de elefantiasis, alopecie, etc., însă nici unul *din ei nu era dermatolog*. Unii erau propriu-zis chirurgi (de războiu), cum era Guy de Chauliac (1300 după I. Chr.). Ambroise Paré în Franța, Hans Gersdorf în Strassburg și după aparițiunea sifilisului în Europa, avem o serie de venereologi, între cari aș cita pe Leonicenus, Torella, Fracostore (1530), (Paracelsus, Astruc, (despre toți aceștia voi vorbi la istoricul boalelor venerice).

La finele secolului al XVI-lea *Hieronymus Mercurialis* scoate primul tratat intitulat: De *morbis cutaneis Basileae 1576*. Iacă acì alăturat Titlul original al cărței luat după Prof. Dr. Nekam din Budapesta. (Vezi Fig. 1).

Acì găsim prima încercare de a face o clasificare a boalelor pielei, clasificațiune pe care o adoptă Turner [2]).

Turner a fost tradus în limba franceză, de un autor anonim 1743. El descrie boalele pielei în modul următor:

1. *Despre lepra Arabilor.*
2. *Lepra Grecilor.*
4. *Crustele și erupțiunile cutanate la copii.*
5. *Dartrele.*
6. *Erisipelul.*
7. *Mica verolă și erupțiile cutanate ivite în febrele maligne.*
8. *Cărbunele și cancerul.*
9. *Câtevà erupțiuni particulare pielei.*
10. *Transpirațiile sensibile și insenzibile.*

---

1) Neumann: Lehrbuch der Hautkrankheiten.
2) A treatise of Diseasas of the Skin 1712.
(Posed în original această operă destul de rară).

După lucrarea Profesorului Nekam din Budapesta care psedă un original.

DE
MORBIS CVTANEIS
ET
OMNIBVS CORPORIS HVMANI
EXCREMENTIS
TRACTATVS
locupletiſsimi, uariaque doctrina referti, non ſolum Medicis, uerum etiam Philoſophis ma-
-gnopere utiles.
Exore HIERONTMI MERCVRIALIS
Medici clariſsimi diligenter excepti, atque in Libros Quinque digeſti
OPERA PAVLI AICARDII.
CVM LICENTIA, ET PRIVILEGIO

VENETIIS
Apud Paulum, & Antonium Meietos fratres Bibliopolas Pofaunes
M. D LXXII.

Fig. 1.
Prima carte de dermatologie.

11. *Schimbările de coloare ale pielei.*

12. *Petele.*

Dar orice clasificație în Dermato-patologie este astăzi imposibilă și putem spune că clasificația nu poate să mai aibă, decât un interes istoric; toate aceste împărțiri sau clasificări au adus mai multă confuzie decât lămurire în studiul boalelor, nu numai în boalele pielei ci și în medicină în general.

Să luăm un exemplu: cine mai admite astăzi ca ftizia pulmonară să fie clasată ca o boală a pulmonului sau scarlatina o boală de piele, după cum o clasa chiar Kaposi între afecțiunile cutanate (ultima ediție din 1893)?

Malcolme Moris [1]), eminentul dermatolog englez spune că „clasificația este un bun servitor, dar un rău stăpân și studentul nu trebue să-și permită de a se înșela, gândindu-se că orice sistem de cazier, (autorul se exprimă cu cuvântul figurat de *pigeonholing* coteț de porumbei, cazier) să fie un fir al Ariadnei, care ar puteà să-l călăuzească cu siguranță prin labirintul boalelor pielei".

Așà, revenind la cele zise relativ la istoric și prin urmare la Turner, un capitol al lui tratează despre: căderea părului etc., altul despre boala pediculară, boala care atacă pielea feței, precum sunt guta-roza, pustula, butoni, etc.

Un alt capitol vorbește de boalele cari atacă pielea mâinilor și a picioarelor.

Boalele prepuțiului, hemoroidele, părțile corpului reunite sau separate contra intențiunei naturei etc., (voește să vorbească de viciile de conformație), apoi vorbește de plăgile, echimozele și ulcerele pielei, — rănile pielei prin mușcături veninoase și termină cu alte răni făcute de instrumente veninoase și înțepături de insecte veninoase.

Amândouă volumele lui Turner sunt interesante din punct de vedere istoric, căci ele ne arată până la evidență în ce grad rudimentar se găseà dermatologia la finele secolului XVIII-lea în Anglia; și cu toate acestea putem spune, că noțiunile de dermatologie de acolo au trecut în Franța.

Mà voiu mai referì încă la acest opuscul interesant al lui Turner când voiu scrie istoricul dermatozelor în parte.

[1]) Diseases of the skin London 1903 pag. 21.

Astruc [1]) în Franța dă oarecare descripțiuni câtorva boli de piele. Voi vorbì însă de dânsul mai târziu, când voiu ajunge la capitolul special al istoricului afecțiunilor venerice. Mai trebue citați: Lorry [2]) și Cotugno [3]). După dânșii terapeutica cutanată la finele sec. al XVIII-lea nu consistă decât în purgative, așà zise remedii, carî curățà sângele [4]).

Tot în ceeace privește clasificația putem citì pe *Adam Nietzke* care în tratatul său [5]) vorbește de morbis compositis, în care clasează fluor albus malignus, gonorrhoea benigna, gonorrhoea maligna, lues venera, scabies, impetigo et lepra, herpes et zona, varia et gutta, crusta lactea, etc.

Din acestea se vede câtă confuziune există încă, chiar pe la a 2-a jumătate al sec. al XIX-lea. Willan [6]) și Bateman [7]) sunt creatorii unei clasificațiuni mai sistematice.

Willan e cel dintâiu, care încearcă o clasificațiune anatomică și lui îi datorim cele opt denominațiuni, care sunt păstrate și astăzi: 1) *Papulae*, 2) *Scuamae*, 3) *Exanthemata*, 4) *Bullae*, 5) *Pustalae*, 6) *Vesiculae*, 7) *Tubercula*. 8) *Maculae*. *Francezului Biett i se datorește introducerea în Franța a sistemului lui Willan.*

Biett a fost cel dintâiu care în spitalul St. Louis (după cum vom vedeà mai departe relativ la istoricul acestui spital) a introdus în lecțiunile sale clinice demonstrațiuni bazate pe cercetări anatomice și cu toate că firea lui nu erà așà de veselă ca a protectorului său. Alibert (al cărui rival devenì în urmă), totuși minuțiozitatea, cu care a studiat unele eflorescențe (cum este sifilida cu gulerașul ei caracteristic, căruia i-a rămas de atunci și până acum numele de *gulerașul lui Biett „collerette de Biett"*, ne arată cât de meticulos erà, mergând până la cele mai mici detalii.

---

[1]) Traité des tumeurs et des ulcères 1759.

[2]) Tractatus de morbis cutanaeis 1777 par Lorry.

[3]) 1769. De remedis variolarum.

[4]) Citat de Wunderlich. Pathologie u. Therapie vol. II. 1853.

[5]) Elementa Pathologiae universae (Kalae ad Salem 1766).

[6]) Description und Treatment of cutaneus diseases 1798.

[7]) Practical sinopsis cutan diseases according tothe arrangement of dr. Willan 1815.

LECȚIA II-a

Istoricul general al dermatozelor (continuare).

Ajungem la fundația spitalului St. Louis, în care a luat naștere la începutul sec. XIX-lea adevărată școală mondială de dermatologie.

Maurice Dogny[1]) în excelenta sa teză făcută sub auspiciile maestrului Gaucher dela Paris, ne spune: că un edict al regelui Henric IV, a ordonat fundația unui spital,

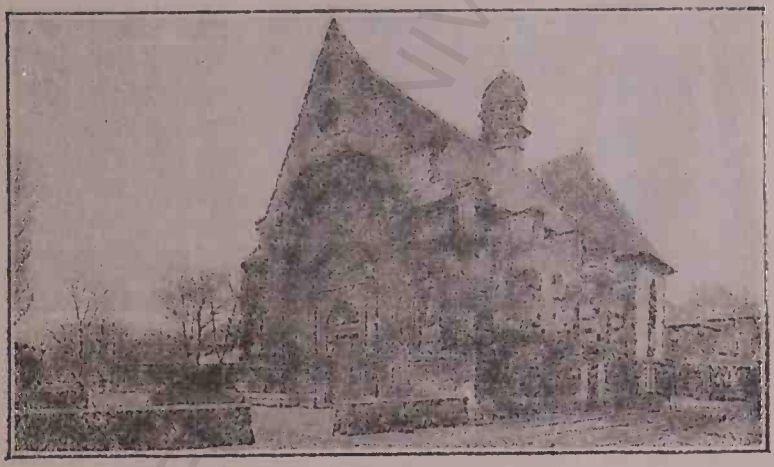

Fig. 2.
SPITALUL SAINT-LOUIS — Capela

care este destinat a primi pestiferații și numele de St. Louis a fost dat de rege în amintirea ilustrului său străbun mort de ciumă în Tunis (1252). Acest spital a fost construit în afară de mahalele orașului „Hors des fauxbourgs du costé

[1]) Histoire de l'Hôpital St. Louis. Thèse de Paris. 1910.

de la ville de Saint Denis". Clădirea a început cam la 1607, întâiu construindu-se biserică (dăm acì figura, ca exterior Fig. 2). Dar ce ironie: la inaugurarea în 1610 a bisericei, înzestrată cu un interior foarte îngrijit, cu vitrouri de artă, reprezentând între sfinți și statuea lui St. Louis (în stânga clișeului alăturat), Maurice Dogny în teza sa istorisește cu multă durere că biserica a trebuit să fie inaugurată tocmai prin oficiarea (1610) unui serviciu funebru și acel serviciu a fost chiar în memoria lui Henric IV, fundatorul acestui așezământ, bunul rege, care fusese asasinat la aceea dată.

Puțin în urmă a început și clădirea întregului spital.

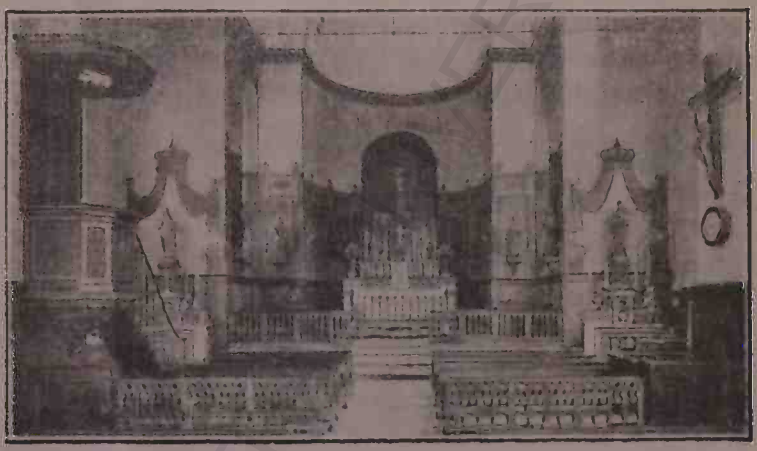

Fig. 3.

SPITALUL SAINT-LOUIS — Capela

Spialul St. Louis începu să primească contagioșii; și mai cu seamă ciumații și bolnavii cari în Hôtel Dieu din Paris nu mai aveau loc; dar în 1729 declarându-se o mare epidemie de scorbut, 800 de bolnavi au fost internați în spitalul din St. Louis.

Condițiunile grele în care se găsea Hotel Dieu (vorbim de vechiul Hotel Dieu, care astăzi nu mai există) a făcut pe procurorul general să notifice administrației acelui spital în anul 1773, 7 Mai, că trebue repartizați bolnavii de

acolo între spitalele St. Louis și St. Anne. Așà că încep a fi primite și alte boale la St. Louis.

Insă în anul 1778 o nouă epidemie de scorbut readucând 1100 de bolnavi la spitalul St. Louis, transformă din nou acest spital, care se organizase pentru a primì toate bolile, într'un spital numai de boli contagioase.

După multe peripeții în fine o deciziune a consiliului de administrație a ospiciilor cu data de 27 Nov. 1801 consacră oficial o menire specială spitalului St. Louis, întitulându-l „Hôpital des maladies chroniques, soit contagieuses, comme la gale, la teigne, soit rebelles et cachectiques, comme les dartres, les scorbuts, les ulcères, les écrouelles" [1]).

Putem considerà renașterea dermatologiei la aceea epocă. Alibert [2]), acela care inaugurà spitalul pentru boalele de piele, a fost cel dintâiu medic al spitalului St. Louis. Lui îi datorim o sumă de lucrări și descripțiuni de maladii. Poate și *cuvântul de dermatoze* [3]). Dânsul, pe lângă meritele sale clinice incontestabile, a avut și calitatea de a fi totdeauna vesel și practic în expunerile sale, care le făceà în curtea spitalului St. Louis.

Cu totul opus în expunerea lecțiunilor erà Biett, — cum am mai spus — tăcut, foarte rezervat, dar cu toate acestea foarte minuțios în expunerile sale clinice.

El se bucurà dejà de o stimă mare chiar în străinătate. In ce privește însă clasificația, revenind la Alibert el a crezut că trebue să imiteze pe botaniști, cum o spune foarte bine în tratatul său: „*Eu (Alibert) m'am decis a descrie spitalul St. Louis după cum botaniștii descriu o grădină, după cum Francesco-Torti (1658—1741* [4]) *a căutat să facă arborele febrelor, eu am căutat să fac arborrele dermatozelor*" (în adevăr vedem, atât în monografia lui cât și în atlasul lui reprodus acest arbore), și dânsul spune mai

---

[1]) Maurice Dogny. Loco citato pag. 94.

[2]) Annales de Dermatologie 1884.

[3]) Dictionnaire d'Histoires par Bouillet.

[4]) Francesco Torti a fost un medic italian celebru, bun clinician și terapeut; el a introdus coaja de chină în terapeutică.

departe, că cu aceasta a voit să realizeze dorința suprema a lui Sydenham și a celor mai iluștri observători, „căci cu rămân", spune dânsul „convins că toate aceste alterațiuni morbide, care se arată și se reproduc în un mod constant în succesiunea ființelor vii, pot fi apropiate sau separate în grupuri distincte, după analogiile sau diferența ce există între ele".

Alibert a fost acela, care a admis cuvântul de „dartre" a cărei introducțiune în limba franceză datează din secolul XVI și el este, care a admis, că există și cauze interne care produc dermatoze.

Alibert n'a avut elevi[1]).

[1]) Iată și o interesantă notiță biografică a celor doi maeștrii Alibert și Biett.

Alibert născut la Villefranche d'Aveyron în 1760. și s'a distins în special prin studii clasice. El a fost contimporan cu *Cabanis* și *Pariset* și era deci tot așa de bun literat, precum era și bun medic. In timpul directoratului și *sub consulat* contând printre medicii cei mai buni *i s'a încredințat conducerea spitalului St. Louis* în *1803*. Cursurile și le făcea după cum am spus deja mai sus în plin aer, sub teii din fața pavilionului «Gabrielle» (al cărui clișeu alătur. fig. 3.) Astfel locul dinaintea acestui pavilion poate fi considerat ca primul amfiteatru de Dermatologie în Franța și Europa (Demetriade).

Aci prezinta câte o bolnavă, făcând gluma următoare: «iacă o tânără preoteasă a lui Venus, rănită de o săgeată perfidă a amorului», vroind să vorbească de o prostituată atinsă de o sifilidă. Alte ori prezintă un băiat tânăr zicând: «iacă o victimă a muscăturei unui lup sfâșietor». Era vorba de lupus vorax.

Hardy ne mai spune, că Alibert cunoscând bine limba greacă și latină, a schimbat denumirile în dermatologie, însă într-atât, că a produs o mai mare confuzie.

Lipsa de oarecare seriositate la cursuri, nomenclatura aceasta curioasă, introdusă în Dermatologie au făcut pe elevi să'l părăsească sau aceia, cari veneau, se amuzau pe contul lui foarte mult.

Așa fostul său amic și protejat Biett, căruia elevi zi cu zi și devenise rivalul său.

Alibert era profesor la facultatea de medicină, dară nu de dermatologie (această clinică nu există în acel timp), ci de terapeutică. Cu toate criticile aduse, Alibert a fost șeful Dermatologiei moderne (Hardy). Ca om a fost întotdeauna vesel, introdus la curte, medic al lui Ludovic al XVIII, membru al Academiei. Frecventa foarte mult demimondenele și dădea dejunuri celebre, unde invita artiști literați, și artiști dramatici de ambele sexe.

După dânșii a venit *Cazenave* [1]) un excelent clinician. Lui îi datorim descripțiunea cea mai bună a lupusului eritematos; ele este și autorul unui tratat important pe atunci, de boli de piele. A făcut și un tratat despre sifilide.

Un alt dermatolog (tot medic la spitalul St. Louis) *Gibert*, este caracterizat ca un bun clinician și avem dela dânsul descripția clinică: „Pytiriasis rosacea Gibert". Formulele sale erau foarte căutate și bine combinate. Este destul să amintim siropul Gibert cu biodur de mercur și iodur de potasiu, care este foarte mult întrebuințat și azi.

Devergie încă a fost unul din stâlpii fundamentali ai școalei dela St. Louis. El este autorul unui tratat excelent de dermatologie [2]). Lui Devergie i se datorește descripțiunea clară a boalei pityriasis rubra pilaris, boală pe care *Hebra* cu școala germană împreună o descrie sub numele de „Lichen ruber acuminatus" și Hebra o confundă cu lichenul. De aceea și poartă numele de boale lui. Devergie. Voi reveni la capitolul special asupra acestui punct.

Rayer a fost un dermatolog de seamă și creatorul urologiei, se poate spune, în Franța. Lui i se datorește tratatul de boli ale pielei și de boli de rinichi, ambele însoțite de atlase foarte frumoase. Rayer a încercat să facă și dânsul o clasificație în patologia cutanată, dar n'a răușit. Este cel

Alibert a murit în 1838, în etate de 72 ani.

Biett născut în Elveția, cantonul grisou în 1781, venise la Paris pentru a studia medicina. Elevul lui Alibert la început el fu numit în 1814 medic «adjoint» al spitalului St. Louis. Făcând un voiaju de studii în Anglia, urmează la Londra clinica lui Willan și se întoarce în Franța cu preceptele acestui din urmă, pe care le opune teoriilor lui Alibert. Ruptura între dânsul și fostul său maestru Alibert este deci făcută. Amândoi devin cei mai mari rivali și iată dela data 1820, două școli în spitalul St. Louis! (Hardy)

Când studenții voiau să petreacă, să duceau la cursurile lui Alibert sub ei în fața pavilionului «Gabrielle» (vezi Figura 4) și când voiau să învețe și să profite ceva apoi se duceau cu toții la pavilionul St. Mathieu la Biett.

Alibert a avut întotdeauna ideia, că boalele pielei trebuesc tratate cu regim și evacuațiuni (purgative sau venesecții).

[1]) Alphée Cazenave. Traité des syphilides. Paris 1843.

[2]) Traité pratique des maladies de la peau par Alph. Devergie, 1858 Paris.

BCU UNIVERSITATII

dîntâiu medic urolog și dermatolog. El n'a fost nici medic de spital nici profesor.

Baumès [1]) dela școala dela Lyon în tratatul său admite fluxiunea ca condițiune morbidă și cercetează cauza internă, externă, deplasată, reflectată, excentrică, fluxiune prin diateză, fluxiune idiopatică, fluxiune complexă, etc.

Toate acestea nu mai au azi, decât un simplu interes istoric, dar numele lui Baumès mai este alipit la faimoasa lege colectivă a lui Colles (Anglia) și Baumès (Franța), care lege de altfel a căzut (voi reveni la capitolul respectiv asupra acestei chestiuni la imunitatea în sifilis).

Baumès a fost și primul profesor de dermatologie la Lyon așă zisa „Antiquaille" (spitalul de venerici din Lyon).

Bazin [2]), medic la St. Louis. Cu dânsul începe o nouă eră dermatologică. El caută să combată în parte ideile willanice admise de Biett și elevii săi. Bazin este acel, care pune în legătură diatezele cu boalele pielei, el este creatorul „herpetismului", cuvânt care mult timp a durat în dermatologie. Lui Bazin îi datorim din punct de vedere clinic descripțiunea a o mulțime de boale ale pielei, descripțiuni, care au rămas clasice, admise și azi.

El este și autorul unui tratat de dermatologie etc. *Bazin a demonstrat lui Ricord contagiositatea sifilidelor secundare.*

Acesta era în Franța gradul de desvoltare al dermatologiei la începutul secolului al XIX-lea, așă că în mai puțin de $^1/_2$ secol o pleiadă de maiștri au eșit din spitalul St. Louis. Vom vedeà că vin și alții după dânșii.

In timpul acesta, adică la începutul sec. XIX, în Germania se vorbeà puțin de dermatologie, și boalele pielei erau descrise împreună cu boalele interne. Așă în tratatul lui *Ioan Petru Frank* vol. III despre „de exanthemnatibus"

[1]) La nouvelle Dermatologie par Baumès.

[2]) Lucrările lui Bazin sunt:

Leçons sur la scrophule.

Leçons théoretiques et cliniques sur la affections cutanées de nature arthritique et dartreuse, etc.

Erythème induré (unde Bazin a întrevăzut tuberculidele, etc.).

vedem trecut *erisipelul, scarlatina, urticaria, peteşiile, miliaria, variola, morbili, pemfigus şi altele.*

In al II-lea volum găsim despre impetigine, cu subdiviziunile: efelide, chloasma, echimosa adică „impetigines în care intră porrigo, herpes, psora, tinea.

Un alt capitol tratează despre lepră şi cu dânsa se termină tomul III. Ioan Petru Frank[1]) a fost un clinician eminent, mai cu seamă internist bun. Vederile sale dermatologice sunt interesante şi voiu revenì la capitolele respective, cari ni s'au părut foarte interesante.

Un alt internist german, care s'a ocupat şi cu boalele pielei a fost I. L. Schönlein. El consacră o bună parte din volumul III-lea boalelor cutanate şi adoptă împărţeala făcută de I. P. Frank. Are chiar unele desripţiuni destul de nete, cum este asupra lichenului, asupra pitiriasisului. Dar capitolul specialmente consacrat boalelor micotice ale pielei este foarte bine descris, numeşte afecţiunile criptogamice achores şi descrie *achor favosa* sau *muciflua, achor scutelata, vesca, granulata* şi *achor larvata.*

In descrierea acestor afecţiuni se vede clar, că autorul a avut în vedere favusul, de aceea i s'a dat şi denumirea de *achorion Schönleini.* Cât de puţină consideraţiune i se dă acestei specialităţi în Germania dela prima ujmătate a sec. XIX, putem deduce însă din prefaţa făcută de un autor german Dr. V. A. Riecke. Iată ce spune la pagina 5 a manualului său de dermatologie: *„dacă pot învăţa colegii germani actualmente mult în ceeace se referă la medicina practică dela medicii de dincolo de canalul Mânecei (adică Englezi) putem spune că în dermatologie putem profita în gradul cel mai mare".*

Studiul boalelor pielei în Franţa şi Anglia e în cea mai frumoasă desvoltare, pe când la noi (autorul vorbeşte de germani) acest studiu e încă foarte mediocru". Aşa scria Riecke cu câţiva ani înaintea marelui Hebra (1830).

Intre dermatologii Englezi de seamă nu trebue să uităm şi pe marele *Hutschinson,* unul din cei mai de seamă

[1]) Cu câţiva ani înaintea lui Hebra.

sifiligrafi, cărui îi datorim foarte mult în cercetările sale sifiligrafice şi dermatologice

Şcoala engleză însă a fost o şcoală mai mult practică, apropiindu-se mai mult de cea franceză şi evitând de a face teorii.

Pe timpul cât la Viena se făceau cursuri oficiale plătite de stat, în Paris o pleiadă de dermatologi făceau cursuri grairuite. Aşa putem cita pe *Hardy, Hilairet, Lailier* (1863), [1]), care a avut cea mai frumoasă idee umanitară, de a aduna pe toţi bolnavii atinşi de favus şi trichopatii,

Fig. 4.
SPITALUL SAINT-LOUIS — Pavilionul „Gabrielle"
In faţa acestui pavilion ţ făcea cursul Profesorul Alibert, sub teiul ce există şi azi.

copii bine înţeles, la un loc şi de ai pune săînveţe pe timpul cât îşi fac tratamentul.

Această şcoală poartă şi azi numele său: „École de teigneux Laillier". La această şcoală se găseşte anexat astăzi un laborator şi o policlinică foarte importantă, pusă sub direcţiunea eminentului dermatolog şi micolog *Sabourand*. Şcoala se găseşte în spitalul St. Louis din Paris.

[1]) Leçons cliniques sur les teigneuses par le Dr. C. Laillier, recueillies par Landouzy (actualul decan al facultăţii de medicină din Paris) 1878.

Trebue să mai citäm pe Guibout şi Vidal şi mai cu seamă Vidal şi H. Leloir, cari au făcut un escelent atlas şi care este primul atlas histopatologic, care s'a făcut până acum în Franţa.

Dar părintele dermatologiei moderne este: *E. Besnier.* El şi succesorul său Brocq şi mai cu seamă acesta din urmă care este unul dintre cei mai neobosiţi lucrători, au căutat tot timpul să lămurească toate chestiunile încurcate dându-le aceea claritate şi precizie care caracterizä ştiinţa franceză. Lui Brocq îi datorim studiul asupra lichenului, asupra eritrodermiilor, etc.

Dânsul posedă astăzi în Paris, cea mai frumoasă clinică (deşi nu oficială), totuşi o seamă întreagă de asistenţi lucrează sub direcţia lui. Trebue să citez şi pe fostul meu maestru Quinqaud, care, mort de timpuriu, făcea cursuri gratuite foarte frumoase la spitalul St. Louis. Foarte multe lucrări dermatologire, tratate şi monografii datorim apoi doctorului *Hallopeau,* care cu toate că nu a fost profesor titular ci numai agregat, a contribuit mult pentru progresul dermatologiei.

Clinica dermatologică la Paris a fost până în ultimul moment condusă de distinsul profesor *E. Gaucher,* care înconjurat de o pleiadă de tineri dermatologi cum sunt:

Gougerot, Joltrain etc., au pus baza unui învăţământ clinic şi experimental. Este regretabil că acest mare maestru, bun amic al ţării noastre şi al meu personal, a murit încă destul de tânăr pentru muncă. Succesorul lui de azi este Jeanselme un distins dermatolog, dublat de un escelent om de laborator, căruia îi datorim foarte mult în ceeace ce se referă la clinica dermatologică exotică. Lucrarea sa [1]) făcută în colonii, unde a studiat sifilisul, lepra şi alte dermotoze, este de mare valoare.

Astăzi dermatologia modernă se bazează pe marile cercetări ale clinicienilor francezi *Besnier* (deşi n'a fost profesor), precum şi *Brocq,* carri amândoi au pus jaloanele cele mai sigure şi cele mai marcante în întregul haos al patologiei cutanate. Nu uităm pe *Fournier,* despre care vom

[1]) Pathologie cutanée des maladies exotiques par Jeanselme.

vorbi mai mult, cu ocaziunea istoricului boalelor venerice. Trebue să ne aducem anumite de dânsul atât ca un escelent clinician, cât şi ca un om, care avea calităţi didactice extraordinare.

Lui îi vom datora încă multă recunoştinţă din punct de vedere didactic, aşa că poate fi supranumit ca cel mai mare sifiligraf al secolului.

Sunt însă doi medici, cari au lucrat mult în medicina experimentală: *Ehrlich* şi *Metschnikoff*, amb'i dispăruţi în timpul războiului mondial. Acestor învăţaţi dermatologia le datoreşte foarte mult, în special sifiliografia.

Paul Ehrlich [1]), profesor de terapeutică experimentală şi director al laboratorului „Georg Speyer" din Francfurt pe Main, care a îmbogăţit literatura medicală cu lucrările sale hematologice şi căruia îi datorăm o adevărată revoluţie în tratamentul sifilisului, graţie introducerei chemo-terapiei, poate fi considerat ca un adevărat Pasteur al Germaniei. (Aceste sunt cuvintele pe cari mi le spunea la Paris mult regretatul Dr. Clunet, care a murit de tifos exantematic la noi în ţară). Lucrările sale asupra sângelui sunt adevărate reforme hematologice. Teoriile sale asupra imunităţii bazate pe chimia biologică sunt geniale.

In 1908 descopere arsacetina şi atunci introducce în tratamentul boalelor „chemoterapia", adică tratamentul cu substanţe chimice, în special cu astfel de substanţe cari pe lângă acţiune mare asupra paraziţilor au o influenţă nocivă cât mai mică posibilă asupra corpului [2]).

In 1910 modifică arsacetina, un compus organic al arsenicului, într'un remediu cunoscut sub numele de *sal-*

---

[1]) Ehrlich s'a născut în 1851 în Francfurt pe Main. Inaintea descoperirei celebre de „606", era deja foarte cunoscut în ştiinţă, în special în Microchimie şi în Chimie biologică; aşa *Diazoreacţiunea* lui Ehrlich, *reactivul* lui Ehrlich, *fuchsina* Ehrlich, sunt aproape cunoscute ca monedă curentă în toate laboratoarele clinice. *Teoria catenelor laterale* (Seitenkettentheorie) constitue azi bazele teorii imunităţii. Celulele eosinofile (resp. leucocitele eosinofile) constituesc o adevărată inovaţie hematologică, etc. Ehrlich moare în 1916, adică 2 ani după ce şi-a sărbătorit jubileul de 60 de ani.

[2]) Guttmann. Medizinische Terminologie.

varsan sau 606, pe care începe al fabrica împreună cu japonezul Hata şi'l trimite spre încercare clinicilor de boli sifilitice şi laboratoriilor din toată lumea. Congresul de merea rezultatelor terapeutice obţinute în mai puţin de două luni cu „magnatherapia sterilisans". Ehrlich intră în aula universităţii şi e acoperit cu aplauze nesfârşite. Când se citeşte telegrama de mulţumiri a unui bolnav care de doi ani nu se hrănea decât cu lapte şi alimente fluide şi care după câteva ore dela injecţia cu 606 putea mânca pâine şi înghiţi cu înlesnire, asistenţa se scoală jubilând în picioare şi japonezii strigă „Banzai" — să trăeşti.

Rezultatele obţinute de aici înainte de Ehrlich în 606 şi cu 914 (neosalvarsan) precum şi în ultimele momente ale vieţii cu 1212 sau salvarsanul sodic, sunt cunoscute. Criticile sunt multiple şi pro şi contra. Binele însă făcut umanităţii a fost imens. Acest om dacă trăia, ar fi produs singur încă mult pentru ştiinţă şi poate pentru dermatologie.

Un alt savant mare, căruia îi datorim mult în dermatologia experimentată şi sifiliografie este Elias Metschnikoff, marele naturalist rus. Născut în Charkow în 1845, după ce-şi complectează studiile biologice în Germania este numit profesor şi directorul staţiunei bacteriologice din Odessa. De acolo este chemat la Institutul Pasteur ca director al secţiunii experimentale. Lucrările lui biologice erau deja destul de bine cunoscute, când a venit la Paris, unde-şi dezvoltă teoria fagocitozei, care este azi una din bazele imunităţii. Lucrările sale ştiinţifice abundă de aci înainte pe acest teren al medicinei experimentale; dară opera practică de căpetenie din punct de vedere sifilografic este încercarea de a inocula sifilisul la animale. Cu toate că deja alţi învăţaţi, Hamonic şi Martineau [1]) la spitalul Lourcine în Paris făcuse aceste încercări cu oarecari reuşite; totuşi lui Metschnikoff i se datoreşte expunerea metodei mai sistematică şi cunoştinţele sale întinse zoologice îl fac să poată preciza mai bine animalul (maimuţe) specia etc., ba chiar sediul unde se pot face

[1]) Hamonic et Martineau. Union médicale 1882.

inoculările, astfel ca să aibă succes. In ziua de 12 Septembre 1906 la congresul din Berna (la care am luat și eu parte) Metschnikoff a ținut cea mai frumoasă comunicare a lui asupra sifilisului experimental, intitulată: „Rapport sur la syphilis experimentale". Intr'o tăcere solemnă la un congras german de dermatologie, având ca președinte pe un italian pe profesorul De Amicis de la Neapole, un rus adică Metschnikoff vine din institutul Pasteur și în numele lui și a directorului institutului, Dr. Roux, rostește următoarea alocație în limba franceză:

„Messieurs! *Je désire vous communiquer au nom de Roux et au mien, quelques resultats de nos recherches sur la prophylaxie de la syphilis*". Autorul expune apoi inaugural în patru capitole experiențele: I-iu *Virusul maimuței Resus;* al II-lea, *virusul atenuat găsit la o ființă umană* (aci este vorba de una din experiențele cele mai interesante făcute cu unul din preparatorii lui M. care avea o ulcerație suspectă pe buză și a fost inoculată în aceea seară la o maimuță (macac), care după 35 de zile a fost pozitivă, adică a dat naștere la două șancre la sprânceană unde fusese inoculat. Preparatorul lui contractase sifilisul dela o maimuță, cu care făcea experiențe și acest virus era foarte atenuat, incât se reducea la o simplă ulcerație la buză fără ganglioni sau alte manifestațiuni a fost în stare trecând la o maimuță să reia toată virulența primitivă).

Al III-lea, capitol este relativ la *efectul asupra organismului uman al virusului atenuat de maimuță*. Experiențe interesante însă puțin demonstrative.

Al IV-lea. Cea mai interesantă este profilaxia sifilisului cu ajutorul unei pomade având ca bază mercur. Rezultate obținute cu o pomadă de 33 % calomel și aci citează experiențe interesante.

Pe lângă această comunicare interesantă Metschnikoff a făcut multe alte importante comunicări la Academia de medicină, unde era membru, la Academia de științe etc. In ultimul timp se ocupa foarte mult de longevitate, adică de prelungirea vieții. El a introdus în terapeutică lactobacilina și bulgarina (faimosul „*lait bulgare*").

Metschnikoff era un filoromân cunoscut și ori de câte

ori venea un român la institutul Pasteur să încreze era bine-primit și bine condus de Metschnikoff.

Alt avant a fost Neisser, căruia îi datorim în blenoragie cea mai mare descoperire. Gonococul este descris colorat etc., de el în 1879 la vârsta de 24 ani. Când unii abia termină studiile Neisser face această descoperire, care atât în venereologie cât și în bacteorologie a revoluționat știința întreagă.

Neisser de la început nu era numai dermatolog, ci și bacteriolog de seamă; astfel cu toate că Hansen descoperise bacilul leprei, Neisser însă îl coloră și preciză tehnica așa de bine, că cu drept cuvânt acest bacil poate purta și numele lui pe lângă acela al lui Hansen.

Excelent anatomopatolog și histopatolog, el a conlucrat cu Weigert, urmând ideile lui Colmheim Tendița lui a fost continuă de a asocia dermatologia și sifiligrafia clinică cu această ramură experimentală. Unul din meritele principale ale lui Neisser a fost crearea la Breslau a unei clinici model.

Trebuie să nu uit pe un dermatolog de seamă Iacob Plenck (1739—1807); care după profesorul Nékam (din Budapesta) [1]) a fost profesor la Buda (în 1770—1783). Lui îi datorim o clasificațiune făcută din punct de vedere semeiotic împărțind astfel boalele pielei în 14 grupuri. Plenck a scris și o carte de dermatologie în 1776 [2]).

După Nékam [3]) *„cu Lorry se încheie dermatologia din secolul al 18-lea și cu Plenck începe acea din secolul al 19-lea.*

---

[1]) Die Neue Dermatologische Klinik der Königlich. Universität Budapest de Prof. L. A. Nekam, pagina 19.

[2]) *Doctrina de morbis cutaneis Iosepf Iacob Plenk.*

Chirurgiae Doctoris, nec non chirurgiae Anatomes atque Artis Obstetriciae.

Professoris Caesareo-regii, publici ac ordinarii in Caesareo-regia Universitate Tarnavsensi.

Viennae 1776.

In această carte e prima încercare de descripție anatomică a boalelor pielei.

[3]) Loco cir. — mbis sus. — pag. 20.

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII CLUJ

Școala Vieneză dermatologică începe cu Rokitansky în secolul al 19-lea. Nu este Hebra căruia îi se datorește primele baze ale unei clasificațiuni pe bază anatomică *ci lui Rokitansky și școalei de anatomie patologică vieneză care a pus fundamentul medicinei experimentale și moderne!*

Hebra Colegul lui Rokitansky și un bun prieten al lor pictorul Elfinger au știut să combine, partea intuitivă cu partea clinică a descripțiunei boalelor pielei .Lor le datorim lui Hebra și Elfinger, un atlas în folio de dermatologie (care *exista la biblioteca* Societăței de medici și naturaliști din Iași și din nenorocire numai sunt decât câteva planșe). Acest atlas constituie baza studiului intuitiv al boalelor pielei; dela această carte a venit poate și ideia de a încerca ca prin mijloace ca mulage și planșe bine făcute să se facă studiului dermatologiei mai facil și să se păstreze astfel pentru tot deauna cazurile rare de boli de piele și cazurile așa zise clasice sau tipice. (Astfel s'a născut celebrul muzeu dela St. Louis din Paris).

Cu *Hebra* astfel se pune fundamentul unei dermatologii pe bază anatomică. Hebra este numit profesor de clinica dermatologică la Universitatea din Viena în 1849 [1]).

Hebra și pleiada de elevi cari a creat'o au pus bazele școalei dermatologice de limbă germană. Asistentul său Moritz Kohn (născut în Ungaria la Kaposvàr) care ia numele de Kaposi (probabil după orașul său natal) devine tot așa de celebru ca și maestrul său Hebra. Ceiace Hebra descria bine din punct de vedere clinic și pictural (împreună cu Elfinger), Kaposi complectează prin aceeace privește anatomia și aplicațiunea histologiei la studiul dermatologiei. Astfel Kaposi ne dă o excelentă descripție a leziunilor produse de acarul scabiei în piele, și planșa care ne reprezintă cărărusa făcută de parasit în straturile pielei constituie azi un adevărat document istoric. De altfel este reprodusă în mai toate tratatele de piele. Tot asemenea și studiul istoric al părului atins de favus, pun bazele micologiei moderne complectată azi așà de bine

[1]) Este de notat că prima clinică pentru boalele pielei a fost astfel fundată la Viena.

prin splendidele lucrări histopatologice ale celui mai celebru micolog al secolului nostru D-rul *Sabouraud* (din Paris).

Lui Hebra îi datorim studiul boalelor care poartă pe drept sau nedrept numele lui. Așa *Pityriasis rubra Hebra*, care bine descrisă de H. este azi foarte bine și de drept cuvânt clasată între *„erythrodermics"* după cum spune Brocq [1]) și *Pityriasis rubra pilaris* care a fost denumite astfel de Devergie este Lichenul ruber acuminatus denumit de Hebra (voi reveni la capitolul special asupra acestei chestiuni).

Kaposi a fost mult timp sampionul dermatologiei de limbă germană. A descris o mulțime de boale, care de altfel erau destul de bine cunoscute de școala franceză. A fost mult timp inimicul teorini infecțiunei tuberculoase cutanate. Și unul din asistenții săi 'mi mărturisea că mult timp n'a voit să recunoască faptul azi bine demonstrat *„că lupușul este de natură tuberculoasă"*. Școala germană a început să-și ia avântul ei și poziție adevărat științifică sub conducerea regretatului Neisser.

Am vorbit deja mai sus de acest autor.

In Budapesta (Ungaria) dermatologia a avut somități destul de însemnate și azi clinicele sunt admirabil instalate și nu lasă nimica de dorit atât din punct de vedere al pedagogicei cât și din acela al mijloacelor terapeutice (lampă Finsen, Röntgen, aparatele toate electrice moderne întrebuințate în dermatologie). Profesorul Dr. Nekam conduce azi clinica și este bine cunoscut în știință prin lucrările sale. Invățământul oficial datează din 1871 și este regretatul Schwimmer, cărui îi datorăm multe lucrări în Pemphigus și unul din asistenți săi a fost actualul profesor al nostru, distinsul maestru Prof. Dr. V. Babes.

O școală izolată de început a fost aceea a lui Unna (Hamburg). Acest maestru a dat un imbold cu totul nou histopatologiei dermatologiei moderne. Dânsul este care arătat importanța celulelor plasmatice (Plasmazellen) și le-a dat

---

[1]) Vezi articolele speciale în Analele de Dermatologie și în marele Tratat „Pratique dermatologique".

descripţiunea cea mai bună [1]). In terapeutică ideile lui Unna sunt adevărat geniale. Voi expune la capitolul respectiv pe larg ideile sale. Tot asemenea la capitolul respectiv al tehnicei microscopice voi expune diferitele metode aşa de frumoase ale Profesorului Unna.

Tot asemenea sunt originale teoriile lui Dreuw precum şi inovaţiile lui Ehiers (Copenhaga).

Profesorului Jadasohn care este un elev al lui Neisser, îi se datoresc foarte mult lucrări. Jadasohn poate fi considerat ca maestrul care a voit să facă *„le trait d'union"* între şcoala franceză şi cea germană şi puţin înainte de războiu a tradus în limba germană excelentul manual de dermatologie al lui Darier, făcând chiar adnotaţiuni de mare importanţă. Din şcoala germană nu pot trece cu vederea pe profesorii Lesser şi Joseph, ale căror tratate sunt clasice în specialitatea noastră.

Autorii englezi din cauza dificultăţilor limbei sunt puţin consultaţi, totuşi ne sunt cunoscute lucrările lui Wilson. In cercetările mele bibliografice la spitalul St. Louis (biblioteca societăţei şi muzeului dermatologic din Paris), am putut găsi o mulţime de adiţiuni de ale lui Wilson şi în fiecare chestiunea lichenului era din ce în ce mai bine descrisă şi clarificată.

Din autorii moderni Malcolm Moris, Norman Walker, Pringle, Stelwagon, Anderson, etc., constituiesc toţi o pleiadă de dermatologi de valoare mare şi mai cu seamă renumiţi prin claritatea şi originalitatea expunerei.

Este interesantă şi evoluţia dermatologiei în Italia. Nu vom uita pe Pelizzari, pe Fontana şi mai cu seamă pe Profesorul de Amicis dela Neapole căruia îi datorăm atâtea lucrări! Vom reveni la fiecare capitol la maestrii citaţi mai sus. Sunt mulţi autori pe cari îi vom cita la istoricul diferitelor maladii.

Trecem pentru a termina cu această chestiune la istoricul dermatologiei româneşti.

Facultatea de medicină din Bucureşti mai vechie ca cea din Iaşi, avea la început clinica medicală combinată

[1]) Vezi Rhinoscleromul în România de Prof. Dr. Demetriade şi Vrânceanu în volumul jubilar al Universităţii din Iaşi, 1911.

cu cea dermatologică și cea chirurgicală asemenea cu cea sifilitică. Una era sub direcțiunea regretatului profesor Dr. Marcovici, care era și un bun dermatolog (fost elev al școalei franceze) și veneratul profesor Dr. Severeanu care făcea și lecțiuni de sifilis împreună cu acele de chirugie. Este însă un adevărat progres științific înființarea în 1893 a clinicei dermatologice sub direcțiune maestrului Profesor Dr. Petrini Galați.

Instalațiunea clinicei într'o clădire a parte (aripa dreaptă a spitalului Colțea) pun bazele adevărate ale dermatologiei românești. Lucrările maestrului sunt foarte multe și unele sunt chiar unice: așa histologia pitiriasisului rubra Hebra, acanthosis nigra etc. Și multe alte publicate atât în limba română cât și în cea franceză și limba germană, fac din maestrul nostru Petrini-Galați un piedestal de granit pe care dermatologia românească se va desvolta. Ordinea cu care toate colecțiunile didactice ale profesorului sunt clasate ne arată înaltul spirit profesoral care l'a avut iubitul nostru maestru. Voi reveni foarte des asupra lucrărilor și cercetărilor sale.

La Iași clinica dermatologică oficial n'a început să funcționeze de cât sub direcția mea. Totuși Profesorul Bogdan care fusese suplinitor înaintea mea a avut ideia organizărei unui muzeu, care a fost complectat de mine. Eu am avut deosibita plăcere și onoare să fiu primul elev și asistent în dermatologie al Profesorului Petrini-Galați care mi-a făcut marea onoare să mă propue la *Clinica dermatologică din Iași*, ca Profesor titular.

Clinica mea posedă azi tot materialul necesar didactic pentru studiul modern al dermatologiei (un amfiteatru de curs cu două aparate de proiecție) un laborator prea bine instalat și o mică bibliotecă). Dară cea ce ne face fală este muzeul de mulage executate magistral de excelentul nostru artist Dl. Rotariu. Am *piese rinosclerom* care se *găsesc în muzeul dela St. Louis*.

Nu pot sfârși aceste rânduri fără ca să aduc omagiile mele maestrului Prof. Petrini-Galați, căruia îi dedic această lucrare modestă.

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII IAȘI

BIBLIOTECA
UNIVERSITĂȚII
IAȘI

BIBLIOTECA
UNIVERSITARĂ IAȘI

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1960
1965
BIBLIOTECA
UNIVERSITATII
IAȘI
BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

11 OCT 1967

BIBLIOTECA CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY